

Zápis z obhajoby disertační práce Mgr. Šárky Gandalovičové, konané dne 29. 9. 2015

Ústav pro dějiny umění, FF UK

Název práce: „Náhrobní mříž v českých zemích v období raného novověku. Mříž a hrobový prostor 1550-1740“

Přítomní:

prof. PhDr. Lubomír Konečný (předseda komise)

Mgr. Kateřina Adamcová, Ph.D.

PhDr. Klára Benešová, CSc.

PhDr. Martin Mádl, Ph.D. (školitel)

PhDr. Jiří Roháček, Dr., CSc. (oponent)

Omluven:

Ing. Petr Macek, Ph.D. (oponent)

Průběh obhajoby:

Předseda komise prof. Lubomír Konečný zahájil obhajobu, představil jednotlivé členy komise a kandidátku Mgr. Šárku Gandalovičovou.

Školitel představil doktorandku a seznámil komisi s průběhem jejího doktorského studia.

Kandidátka představila svou disertační práci, v níž se zabývala raně novověkou náhrobní mříží v českých zemích a její typologií. Jednotlivé příklady rozdělila do dvou hlavních typů, z nichž stěžejní se pro ni stala mříž kolem náhrobku. K tomuto typu dohledala kandidátka všechny příklady a doplnila je o podkapitulu pojednávající o mříži kolem kenotafu císaře Maximiliána I. v Hofkirche v Innsbrucku. Průběh jejího vzniku a ideový koncept je totiž lépe doložen archivními prameny a innsbrucká mříž je zároveň silně ovlivněna mříží kolem pražského náhrobku v katedrále sv. Víta. Druhým typem je mříž uzavírající kaple s hrobovým prostorem. Tento typ byl do práce zahrnut především z hlediska typologické komplexnosti a je demonstrován pomocí vybraných příkladů, nikoliv celkově. U většiny příkladů lze totiž obtížně doložit přímou souvislost mezi danými pohřby a vznikem mříže (např. mříže v kaplích ambitu pražské Lorety). Variantou tohoto typu je mříž uzavírající pohřební niku.

Doktorandka následně představila otázky, které se v rámci své práce pokusila zodpovědět. Na vybraných příkladech zkoumala především souvislost výskytu jednotlivých typů v závislosti na ustanoveních tridentského koncilu, resp. pražské synody. Zde poukázala zejména na mříže, které byly spolu s náhrobky přesouvány z osy kostela. Není tudíž vyloučené, že přitom mohly některé mříže zcela zaniknout. Dále se zabývala otázkou, proč byl vlastně hrobní prostor vymezován mříží. Zde odkázala na rozhodnutí císaře Ferdinanda I. zřídit „průhlednou a pevnou“ mříž kolem innsbruckého kenotafu. Na závěr se zaměřila na původ jednotlivých typů mříže a jejich časové vymezení.

Posudek Ing. Petra Macka přednesla Kateřina Adamcová.

PhDr. Jiří Roháček uvedl svůj posudek konstatováním, že prezentace doktorandky a její odborný článek pro časopis *Epigraphica et Sepulcralia* je mnohem lépe formulovaný než závěry předkládané disertace.

V následné diskuzi se Šárka Gandalovičová zaměřila na dvě hlavní výtky, které shledala u obou posudků: obsah a členění katalogu a práce s literaturou a prameny. Nejprve odkázala na metodologická úskalí nového tématu a chybějící přehledovou literaturu o pohřbech české šlechty. Při výběru mříží tedy vycházela ze soupisové literatury. Seznam pak konzultovala s PhDr. Mohrem a vylučuje tedy absenci významných děl jak z hlediska kovářského, tak sepulkrálií. Členění katalogu vychází z předem stanovené typologie. Kritizované zapojení innsbruckého příkladu vysvětluje s odkazem na jeho důležitost ve vztahu k pražskému mauzoleu a jeho podrobně zpracovanou historii. Ing. Mackem vyčítané chybějící informace v úvodních státech (předlohy práce, formální vývoj mříží, ...) nepovažuje kandidátka za hlavní předmět práce. Naopak stáť o pohřbech české šlechty a smrti obecně považuje s ohledem na téma práce za podstatnou součást disertace. Kritizované úzké zaměření práce navíc považuje za výhodu. Informace k jednotlivým objektům a jejich částem čerpala kandidátka primárně ze stavebně historických průzkumů, díky nimž se jí podařilo korigovat několik obecně šířených informací (např. o Georgovi Schmidhammerovi). V případě katedrály sv. Víta se zaměřila na širší souvislosti a ideu královského pohřebiště. I během studia druhotně citovaných pramenů se jí podařilo pro české prostředí přinést nová zjištění. Za uvedenými výtkami však podle ní zaniká hlavní přínos práce, který kandidátka vidí v práci se samotnými objekty. Formální analýzou mříží totiž dospěla k několika novým zjištěním, které v závěru vyjmenovává.

PhDr. Roháček ještě jednou ocenil dílčí přínosy práce, nicméně zdůraznil několik závažných nedostatků. Innsbrucký příklad je sice významný ve vztahu k pražskému mauzoleu, měl by být však pojednán v samostatné podkapitole. Historie pražské katedrály je představena pouze pomocí jedné publikace. Mříže uzavírající kaple by i přes uvedené připomínky měly být představeny alespoň pomocí tabulky. Poznámkový aparát není místy jednoznačný, zejména s ohledem na autorství myšlenek. I negativní zjištění během studia uvedených pramenů by měla být zmíněna. Úvodní kapitoly navíc nejsou dostatečně provázány, v případě kapitoly o symbolice chybí příklady.

PhDr. Benešová vyzdvihuje dílčí přínosy a ptá se po původu názvu práce. Doktorandka původně zamýšlela se svým školitelem prof. Mojmírem Horynou práci zaměřenou na autorská připsání vybraných mříží. Východiskem se jí stala mříž kolem královského mauzolea v katedrále sv. Víta, která nasměrovala její následný zájem o mříž v hrobovém prostoru obecně.

Závěr:

Po tajném hlasování byl kandidátce sdělen záporný výsledek obhajoby s následujícím odůvodněním:

- 1) Materiálová základna práce neodpovídá závažnosti kladených otázek.
- 2) Nedostatečně kritická práce s prameny a sekundární literaturou.
- 3) Charakter a rozsah zpracování poznámkového aparátu nevyhovuje.
- 4) Text místy nemá charakter vědecké práce, což znesnadňuje orientaci v něm.

Zapsala: Mgr. Ing. Daniela Štěrbová, Ph.D.

29. 9. 2015 v Praze

